

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ДОКТОРСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА: АРХИТЕКТУРА И УРБАНИЗАМ

ПРВИ ДЕО СТУДИЈА – ЗАЈЕДНИЧКА НАСТАВА

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА, 1. семестар

1. Савремени контекст архитектуре урбанизма и грађења, 8 ЕСПБ
професор др Владан Ђокић

Обавезни предмет, чији смисао је да се студентима прикаже подручја унутар којих је могуће истраживати комплексне и актуелне теме архитектуре, урбанизма и грађења. Очекујемо да ће се већ у другој половини семестра студенти опредељивати на поједине теме и обрађивати их у складу са информацијама које буду добили на овом предмету, на другим предметима који обрађују различите методологије, као и на основу истраживања које ће реализовати самостално.

Теме теоријске наставе: Савремена мисао о насељу / граду, грађењу и уметности; Филозофија, идеологија и политика града; Типологија и морфологија градских простора; Култура и град, идентитет, континуитет, историја, традиција, припадање, стил живота, језик и комуникација, симболи, урбана култура и културни плурализам; Економија, интереси, имовина, развој, глобализација; Уметност и грађење, развој, савременост, естетика, језик, симболи, перцепција, доживљај, психологија; Људска права и демократија. приступачност, једнакост, партиципација; Глобализација, економски, технолошки, еколошки, културолошки и психо-антрополошки аспекти глобализације, глобалне и локалне вредности, традиција и идентитет, однос према променама; Одрживи развој (економске, еколошке и друштвене димензије одрживости), одржива архитектура и урбанизам, здраво грађење, грађење у складу са окружењем, ресурси и дугорочне развојне перспективе.

Практична настава се састоји из два дела. Први део су прикази изабраних текстова који се раде у току семестра, док је други део семинарски рад који се предаје на крају семестра у форми мапе истраживања која представља симулацију процеса избора теме истраживања.

2. Студијска целина: Општа методологија истраживања, 22 ЕСПБ

Студијска целина: Општа методологија истраживања је један предмет, са једном заједничком оценом знања (максимални број поена 100), која се стиче похађањем три обавезна теоријска сегмента наставе (2.1 Методологија истраживања архитектонског и урбанистичког пројектовања; 2.2 Методологија научног истраживања у урбанистичком планирању; и 2.3 Методологија истраживања кроз пројекат) и једним изборним семинарским радом (2.С Изборни семинар). Циљ студијске целине је развој научних способности и академских вештина у овладавању методолошког распона истраживања у три основна усмерења студијског програма: истраживање научног карактера у области Архитектура, истраживање научног карактера у области Урбанизам и истраживање уметничког карактера у области Архитектура и урбанизам, као и примене методолошких и теоријских сазнања у изборном семинарском раду у вези са темом докторске дисертације.

2.1. Методологија истраживања архитектонског и урбанистичког пројектовања, 4 ЕСПБ
ванредни професор др Љиљана Благојевић

Обавезна теоријска настава чији циљ је развијање научних способности и академских вештина у овладавању методологије истраживања научног карактера у области Архитектура. Шири циљ је да се кроз наставу прате савремени токови у теорији и методологији истраживања у образовно-научном пољу архитектуре и урбанизма, који су упоредиви са одговарајућим предметима у програмима из европског образовног простора. Додатни циљ је да се студенти оспособе за критичко читање научне литературе, постављање истраживачког питања, методолошку поставку изворног истраживања, поставку теме, проблема и хипотеза истраживања у вези са темом докторске дисертације.

Теоријска настава обрађује методологију научног истраживања архитектонског и урбанистичког пројектовања, кроз следеће тематске јединице: критичко читање и употреба извора и литературе, методолошки оквири истраживања (квалитативно, квантитативно, експериментално, корелационо, интерпретативно-историјско и др.) и методи (студија случаја, аналитички поступци, комбиновани методи), логичка аргументација и интерпретативни конструкти. У заступљености од 20% укупног фонда часова, теоријска настава обухвата тематске јединице које се баве методологијом научног истраживања технолошких и конструкторских аспеката архитектонског пројектовања, као што су: методи моделирања симулација, експерименти др. и технике њиховог спровођења.

2.2. Методологија научног истраживања у урбанистичком планирању, 4 ЕСПБ
доцент др Марија Маруна

Обавезна теоријска настава са циљем развијања научних способности и академских вештина у овладавању методолошког распона истраживања научног карактера у области Урбанизам. Посебни циљеви предмета су:

- оспособљавање студената за дефинисање плана истраживања у области урбанизма,
- критичка анализа истраживачких метода друштвених наука које се примењују на подручју урбанизма,
- упознавање са основним фазама истраживачког пројекта,
- преглед методологија истраживања: квантитативне и квалитативне методе,
- избор метода за процену квалитета пројекта истраживања.

Теоријска настава се спроводи кроз следеће теме: логика научних истраживања у области урбанизма, избор актуелних тема и проблема, овладавање вештином припремања пројекта истраживања, технике мерења и анализе као и упознавање са етичким питањима повезаним са проучавањем друштвених феномена.

2.3. Методологија истраживања кроз пројекат, 4 ЕСПБ
професор др Владимир Мако

Обавезна теоријска настава са циљем развијања научних способности и академских вештина у овладавању методолошког распона истраживања уметничког карактера у области Архитектура и урбанизам. Шири циљ је да се кроз наставу прате савремени токови у образовно-уметничком пољу архитектуре и урбанизма, који су упоредиви са одговарајућим предметима у програмима из европског образовног простора. Додатни циљ је да се студенти оспособе за критичко постављање истраживачког питања, методолошку поставку изворног истраживања у вези са темом докторске дисертације. Теоријска настава се односи на методологију истраживања кроз пројекат.

- 2.C. Општа методологија истраживања: изборни семинар, 10 ЕСПБ
- 2.C1a Методологија истраживања архитектонског и урбанистичког пројектовања ванредни професор др Љиљана Благојевић
Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене на истраживању научног карактера у области Архитектура, у вези са темом докторске дисертације.
 - 2.C1б Методологија истраживања архитектонског и урбанистичког пројектовања са технолошких и конструкторских аспеката професор др Миодраг Несторовић
Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене на истраживању научног карактера у области Архитектура са технолошких и конструкторских аспеката, у вези са темом докторске дисертације.
 - 2.C2 Методологија научног истраживања у урбанистичком планирању доцент др Марија Маруна
Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене на истраживању научног карактера у области Урбанизам, у вези са темом докторске дисертације.
 - 2.C3 Методологија истраживања кроз пројекат професор др Владимир Мако
Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене на истраживању уметничког карактера у области Архитектура и урбанизам, у вези са темом докторске дисертације.

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА, 2. семестар

3. Студије архитектуре, 8 ЕСПБ професор др Владимир Мако

Обавезни предмет који има циљ да упути студенте у посебне области истраживања архитектуре као сложене мисаоне структуре у којој се преплићу креативност, историјски, друштвени, социјални и културни садржај градитељског опуса. При томе се посебно наглашава транскултурални контекст архитектонског стваралаштва, као и интердисциплинарни карактер креативног процеса.

Први део предмета (теоретска настава) односи се на представљање посебних аспеката архитектонског стваралаштва, који могу помоћи студентима у одређивању степена сложености у промишљању посебних друштвено и културно условљених питања архитектонског стваралаштва.

У другом делу наставе, сваки студент одређује низ међусобно повезаних аспеката и проблема архитектонског стваралаштва, што представља основ даљем утврђивању и развијању сопствене мисаоне структуре везане за питања културно-друштвене манифестације архитектуре. При томе се посебна пажња обраћа на логичку кохерентност и културно-друштвену одређеност овако структурираног мисаоног система.

4. Студијска целина: Посебни проблеми истраживања архитектуре и урбанизма, 14 ЕСПБ

Студијска целина је један предмет, са једном заједничком оценом знања (максимални број поена 100), која се стиче похађањем два обавезна теоријска сегмента наставе (4.1 Друштвено-хуманистичке науке; 4.2 Уметност и техничко-технолошке науке) и једним изборним семинарским радом (4.C Изборни семинар). Циљ студијске целине је развој научних способности и академских вештина у овладавању тематског и методолошког распона

истраживања у три основна образовно-научна односно образовно-уметничка поља којима припадају основне области истраживања на Архитектонском факултету: Техничко-технолошке науке, Уметност и Друштвено-хуманистичке науке, као и примене теоријских сазнања у изборном семинарском раду у вези са темом докторске дисертације.

- 4.1. Посебни проблеми истраживања архитектуре и урбанизма: Друштвено-хуманистичке науке, 3 ЕСПБ
професор др Бранко Митровић

Обавезна теоријска настава упућује студенте другог семестра докторских студија, који имају претходно превасходно пројектантско образовање, у научни рад односно истраживање у пољу друштвено-хуманистичких наука. Предмет уводи студента у истраживачки рад у хуманистичко-друштвеним наукама који се односи на архитектуру и који укључује упознавање студената са главним теоријским позицијама и претпоставкама таквог истраживачког рада. Предмет покрива релевантне дебате и позиције у друштвеној теорији, философији историје, философији и психологији перцепције, философији језика, епистемологији, херменеутици и естетици, историјски развој и савремено стање ових дебата као и перспективе њихових импликација за архитектонску теорију.

Теоријска настава се одвија кроз обавезна предавања у тематским областима које дефинишу следећи кључни појмови:

- архитектонска теорија
- проблеми перцепције у архитектури
- језик, значење и интерпретација у архитектури
- проблем историјског објашњења у хуманистичким и друштвеним наукама.

- 4.2. Посебни проблеми истраживања архитектуре и урбанизма: Уметност и техничко-технолошке науке, 3 ЕСПБ
др Лука Сканси, научни сарадник

Обавезна теоријска настава са циљем да упути студенте у разумевање развоја појма модерности у архитектури. Студенти ће бити уведени у упознавање следећих термина: тектоника, развој историјске мисли, стил, техника, функција, конструкција, окружење (*environment*) простор. То су појмови, који су се између 19. и 20. века развијали као нови инструменти и нове методологије у архитектури и као нови субјекти у концептуализацији архитектонске мисли, и који и данас представљају предзнак сваког архитектонског пројекта.

Теоријска настава се одвија кроз обавезна предавања у следећим тематским областима:

- уметност и технологије у архитектури
- историја и теорија архитектуре
- модерност у архитектури
- стил, конструкција, функција, тектоника, енвајронмент
- естетика и технологија у градитељству.

- 4.С. Посебни проблеми истраживања архитектуре и урбанизма: изборни семинар, 8 ЕСПБ
- 4.С1 Друштвено-хуманистичке науке: семинар
професор др Бранко Митровић
Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене кроз семинарски рад студената у вези са темом докторске дисертације у пољу друштвено-хуманистичких наука.
 - 4.С2 Уметност и техничко-технолошке науке: семинар
др Лука Сканси, научни сарадник

Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене кроз семинарски рад студената у вези са поставком релације теме докторске дисертације према пољу уметности или пољу техничко-технолошких наука.

5. Изборни предмет, 8 ЕСПБ – видети списак, под: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студент се опредељује за један изборни предмет из области истраживања по избору, без ограничења.

ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА, 3. семестар

6. Архитектура као текст културе, 6 ЕСПБ ванредни професор др Александар Игњатовић

Обавезни предмет са следећим циљевима: упознавање студената са основама тумачења архитектуре и визуелних уметности кроз две интерпретативне перспективе: 1) архитектура као затворени и отворени система знакова; 2) архитектура као саставни део производње, размене и потрошње знања у друштву и идеолошке конструкције идентитета. Посебан циљ је да се уочи, критички испита и тумачи архитектура као текстуални феномен у дијахронијској и синхронијској перспективи те различитим друштвеним и историјским контекстима.

Експликацијом савремених теоријских приступа испитује се проблем значења и тумачења архитектуре као културалног текста. Настава на предмету тематски и садржајно обухвата две проблемске целине: 1) анализу архитектуре као специфичног дисциплинарног поретка знања; 2) анализу архитектуре као саставног дела процеса и пракси кроз које се уобличава друштвена стварност. У оквиру прве целине критички се разматра низ интерпретативних оквира инхерентних архитектури као дисциплине: од теорије форме до стила и типологије; друга целина обухвата дискурзивну анализу и текстуалну анализу архитектуре и визуелне културе кроз примену семиотике, херменеутике и дискурзивне анализе.

7. Студијска целина: Дискурс истраживања, 24 ЕСПБ

Студијска целина: Дискурс истраживања је један предмет, са једном заједничком оценом знања (максимални број поена 100), која се стиче похађањем пет обавезних теоријских сегмената наставе (7.1. Филозофија; 7.2. Социологија; 7.3. Историја; 7.4. Уметност; и 7.5. Економија) и једним изборним семинарским радом (7.С Изборни семинар). Циљ студијске целине је развој научних способности и академских вештина у овладавању методолошког распона и теоријског утемељења истраживања научног односно уметничког карактера у односу на додирне дисциплине, као и примене методолошких и теоријских сазнања у изборном семинарском раду у вези са темом докторске дисертације.

7.1. Дискурс истраживања: Филозофија, 4 ЕСПБ др Петар Бојанић, научни саветник

Обавезна теоријска настава којом се испитују близине, преплитања и удаљавања између филозофије и архитектуре. Намера је да покажемо да у делатности архитектуре пронађемо и препознамо оно што припада пољу или институцији филозофије. Полазимо од тумачења најважнијих архитектонских фигура и тражимо у „актуелној” филозофији нове инспирације. Осим тога, циљ је да се студенти оспособе за критичко читање научне литературе из области филозофије, у вези са темом докторске дисертације.

Предавања *ex-chatedra* се одвијају кроз тематске јединице: Елементи теоретског и филозофског дискурса; Терминологија, начин примене, тумачење и значење; Нивои сазнања: од универзалне филозофске идеје до теоријског принципа у архитектури; Поетике стваралштва у архитектури и уметности; Начин интерпретације одређеног филозофског става у архитектури; Анализа примера. Практична настава подразумева дискусије, истраживање, анализу примера и израду семинарског рада.

7.2. Дискурс истраживања: Социологија, 4 ЕСПБ
ванредни професор др Мина Петровић

Обавезна теоријска настава на којој се студенти упознавају са кључним теоријским и методолошким приступима истраживању простора у социологији, као и са специфичним друштвеним процесима и стањима у савременим градовима.

У оквиру теоријске наставе предмета појам простора посматра се као друштвени конструкт и као релациона категорија. Указује се на просторни обрт у друштвеним наукама и социологији, и даје преглед основних фаза друштвеног развоја и преображаја простора-града. Анализа теоријских схватања Лефевра (друштвена продукција простора кроз тријаду: репрезентације простора, простора репрезентације и просторних пракси), Каstelса (појам простора токова, информатичког друштва и града), Харвија (циркулација вишка вредности и временско просторна компресија, друштвена правда и град), Бренера и регулационе теорије (рескалирање моћи, трансформација модела управљања градом и идентитета места) Бурдијеа (примена појмова хабитус, поље, симболички капитал и пракса у истраживању простора) и Вулкока (социјални капитал и управљање градом).

Практични део наставе се бави операционализацијом разматраних концепата, са посебним освртом на трансформацију постсоцијалистичких градова. Студенти се вежбају да за конкретне истраживачке теме дефинишу концепт и у складу са њиме поставе циљеве и хипотезе могућег истраживања. Могуће теме односе се на комерцијализацију, туристификацију градова, дистинкције резиденцијалних модела, дуализацију и фрагментацију градова, родно условљене мобилности и др. Конкретнији садржај практичног дела наставе профилише се у складу са интересовањем полазника курса.

7.3. Дискурс истраживања: Историја, 4 ЕСПБ
професор др Милан Ристовић

Обавезна теоријска настава са циљем упознавања студената са општим историјским оквиром политичке, друштвене и културне историје 20. века; Да буде омогућена историјска контекстуализација појава и процеса који су утицали на промене у различитим областима људских делатности, укључујући и архитектуру њен развитак и мене.

Предмет обухвата разматрање главних процеса из политичке, друштвене и културне историје 20. столећа пре свега у Европи, с освртом и на друге делове света. Подела предмета је формално хронолошка на следеће периоде: Први светски рат, међуратни свет, Други светски рат, Свет хладног рата и постхладноратовско доба. Унутар ове поделе обрађују се одређене проблемске целине (друштво, привреда, култура, идеологија). Поред тога, биће разматрана нека основна методолошка питања из области историографије.

Посебна пажња, између осталог, посвећује се разматрањима међусобних утицаја политичких и идеолошких кретања на друштвене промене, као и преплитање са областима културе и уметности (утицај идеологије на уметничке правце, појава авангарде и њена судбина у тоталитарним режимима, култура и њени трендови као глобални феномен, итд).

Практична настава се одвија кроз дискусију о изабраним примерима одређеног историјског периода (или према могућностима уз посету неком од историјских архива,

музеја и слично), разговоре о самосталним радовима кандидата на одабране теме, биће детаљније извршено упознавање не само са фактографијом и основним историјским процесима, већ и о примени историјске методологије.

7.4. Дискурс истраживања: Уметност, 4 ЕСПБ
професор др Миодраг (Мишко) Шуваковић

Обавезна теоријска настава са циљем изучавања дискурзивне анализе као опште методе хуманистичких наука (теорија уметности, теорија архитектуре, историја уметности, историја архитектуре, општа хуманистика) и примене дискурзивне анализе на визуелне уметности, новомедијске уметности и перформативне уметности, те интердисциплинарне односе уметности и архитектуре. Из дискурзивних анализа интердисциплинарних односа уметности и архитектуре треба да произађу научна истраживања архитектуре као уметности, ументичког у архитектури, улоге архитектонског дизајна у савременој уметности.

Структура наставе је:

1. Епистемологија студија уметности: дискурзивна анализа уметности; 2. Дискурси модерне, постмодерне и савремене уметности и теорије; 3. Теорије и праксе аудиовизуелног истраживања простора; 4. Интердисциплинарне теорије простора у уметностима; 5. Интердисциплинарни односи уметности и архитектуре; 6. Родне студије и уметност; 7. Уметности и дискурси политике; 8. Глобалне и локалне теорије савремене уметности; 9. Нова историја уметности; 10. Филозофија, теорија и уметност.

У току наставе се практична настава одвија кроз анализе и расправе примера из савремене уметности и архитектуре; дискусију између наставника и студената; и постављање теоријског пројекта на основу дискурзивне анализе уметности.

7.5. Дискурс истраживања: Економија, 4 ЕСПБ
др Миодраг Вујошевић, научни саветник

Обавезна теоријска настава са циљем упознавања студената са основним економским категоријама, а посебно са разумевањем рационалности у економским наукама у односу на истоврсне категорије у појединим другим дисциплинама (теорија развоја, урбанизам, просторно планирање, енвајронментално планирање и сл.), као и са разним развојним аспектима (нарочито у погледу одрживог економског и другог развоја), уопште и у случају Србије.

Теоријска настава одвија се кроз тематске јединице: Опште економске категорије: економска рационалност и друге врсте рационалности; Стратешко истраживање, мишљење и управљање: основни појмови и стање у Србији; Економски, одрживи и други развој; Развојна стварност Србије и развојни изгледи Србије у очекиваној „продуженој европеизацији изван Европске уније и уз њену ограничену помоћ, у условима продужене кризе“; Новији европски приступи у управљању развојем: економска, социјална и територијална кохезија; Економски развој, просторни ред и државна просторна стратегија: основни појмови и просторна стратегија Србије; Економски капитал и територијални капитал једног подручја: основни појмови и стање у Србији; Проблем регионалног управљања: нови европски регионализам и регионализам у Србији; Управљање грађевинским земљиштем: основни појмови политика коришћења земљишта у Србији; Економске политика: основни појмови и економска политика у Србији; Инвестициона политика: основни појмови и инвестициона политика у Србији.

Свака од наведених теоријских тема биће расправљена и у практичком делу наставе, тако да се студенти у расправи и другој комуникацији и интеракцији што боље упознају са аналогним оперативним односно аналитичким концептима који се користе у конкретним ситуацијама. Избор конкретних тема зависиће, прво, од заинтересованости студената, и

друго, расположиве конкретном истраживачке грађе.

7.C. Дискурс истраживања: изборни семинар, 4 ЕСПБ

– 7.C1 Филозофија

др Петар Бојанић, научни саветник

Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене кроз семинарски рад студената.

– 7.C2 Социологија

ванредни професор др Мина Петровић

Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене кроз семинарски рад студената.

– 7.C3 Историја

професор др Милан Ристовић

Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене кроз семинарски рад студената.

– 7.C4 Уметност

професор др Миодраг (Мишко) Шуваковић

Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене кроз семинарски рад студената.

– 7.C5 Економија

др Миодраг Вујошевић, научни саветник

Изборни семинарски рад који има за циљ да се сазнања и методолошки оквири теоријске наставе примене кроз семинарски рад студената.

ДРУГИ ДЕО СТУДИЈА – УСМЕРЕНА НАСТАВА – СТУДИЈЕ НАУЧНОГ КАРАКТЕРА

ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА, 4. семестар

ОСНОВНА ОБЛАСТ ИСТРАЖИВАЊА: АРХИТЕКТУРА

МА8 Наука о простору, 6 ЕСПБ

ванредни професор др Љиљана Благојевић

Обавезни предмет на усмерењу Студије научног карактера – основна област истраживања Архитектура – Модул МА, који има за циљ стицање способности научног истраживања архитектуре са трансдисциплинарних аспеката науке о простору и унитарне теорије простора која обухвата сагледавање друштвених и просторних пракси, концептуализације и репрезентације простора и искуства простора и животне средине. Исто тако, циљ предмета је и стицање вештина критичке анализе савремених процеса производње простора уз паралелно развијање методологије кроз успостављање трансдисциплинарног истраживачког оквира.

Теоријска настава обрађује тематске јединице које се баве критичким сагледавањем савремених процеса производње простора: теорија и критика простора – постмодерна, постмарксистичка, феминистичка, постколонијална, постсоцијалистичка и др.; критичка теорија; теорија праксе; праксе свакодневног живота; трансдисциплинарни приступ и метод.

Практична настава се одвија кроз упућивање у проблематику и методологију и консултације за писање научне критике или научног приказа и семинарског рада као припреме за објављивање чланка у вези са темом докторске дисертације у научном часопису као услова за одбрану докторске дисертације.

МА9 Истраживачки семинар – Архитектура, 8 ЕСПБ

Истраживачки семинар је изборни предмет на усмерењу истраживања научног карактера у области Архитектура – Модул МА. Студент бира један Истраживачки семинар према ужој научној области истраживања у вези са темом докторске дисертације:

МА9.1 Савремена архитектура, 8 ЕСПБ ванредни професор др Љиљана Благојевић

Основни циљ предмета је стицање компетенција за поставку тематског оквира и теме докторске дисертације која је релевантна из перспективе глобалне академске заједнице и упоредива са одговарајућим темама које се обрађују у програмима из европског образовног простора. Додатни циљ је стицање способности за јавно саопштавање резултата истраживања и структурисану научну дискусију.

Теоријска настава се одвија кроз тематске јединице које компаративно обрађују историју и теорију модерне и савремене архитектуре у свету и у Србији и ширем региону бивше Југославије. Практична настава се одвија као упућивање и консултације за писање и саопштавање научног истраживања, које може бити примењено за учешће у научним скуповима у земљи и иностранству. Практично извођење симулације саопштења на научном скупу кроз презентације истраживања и научне дискусије у групи полазника предмета, и наставника као модератора.

МА9.2 Архитектура и политика, 8 ЕСПБ ванредни професор др Александар Игњатовић

Основни циљ предмета је увођење у проблематику истраживања које води ка докторској тези, стицање знања и критичка анализа идеолошких садржаја и политичких улога архитектуре у различитим историјским и друштвеним контекстима. Посебан циљ је стицање сазнања о политичким улогама архитектуре и визуелне културе у доба конституисања модерних европских друштава у контексту идеологије национализма и модерног империјализма. Наведена сазнања у значајној мери доприносе теоријском проучавању и историзацији односа између архитектуре, друштва и политичког дискурса.

Теоријска настава: Дијакронијска и синхронијска анализа односа између политичке моћи, идеологије и архитектуре од античке Грчке до савременог доба. Настава на предмету обухвата две међусобно прожете перспективе. Прва се базира на истраживању улога архитектуре као дисциплине и као агенса идеологије, а укључује критичко истраживање и историзацију проблема стила, форме и иконографије. Друга перспектива обухвата питање архитектуре као садржаја идеологије и политичких улога архитектуре, пре свега у контексту модерног империјализма и национализма.

Практична настава: Дијакронијска и синхронијска анализа на низу одабраних примера: архитектура као засебна дисциплина која укључује специфичне инстанце стила, форме, типологије и конструкције; однос архитектуре као аутономног домена и архитектуре као идеолошке праксе; питања архитектуре и политичке идеологије; питања архитектуре и политичке легитимације, те архитектуре и политичке пропаганде.

МА9.3 Заштита и ревитализација градитељског наслеђа, 8 ЕСПБ ванредни професор др Мирјана Ротер Благојевић

Основни циљ предмета је увођење у проблематику истраживања које води ка докторској

тези. Такође, циљ је да се студенти упознају са општом историјом и међународном теоријском основом, препорукама, принципима и концептима из области проучавања и заштите културне баштине. Поред тога студенти се упознају са савременим научним методологијама проучавања, истраживања, документовања, валоризације, техничке заштите и презентације градитељског наслеђа. Крајњи циљ је да студенти овладају истраживачким вештинама неопходним за научни рад у овој области, као и применом савремених теоријских концепата, принципа и методологија заштите и ревитализације културног и градитељског наслеђа на конкретним темама и примерима.

Теоријска настава се одвија кроз тематске јединице: - Теорије проучавања и заштите градитељског наслеђа кроз историју; Савремене међународне повеље и регулатива из области очувања културних добара и градитељског наслеђа; УНЕСКО и светска културна баштина; Савремени концепти и теорије заштите градитељског наслеђа; Проблеми и методе истраживања, документације и валоризације; Презентација и ревитализација културног и градитељског наслеђа у контексту одрживог развоја.

Практична настава се односи на рад на прикупљању грађе и литературе везане за одређено тематско истраживање и проблем, дефинисање теоријског оквира рада, истраживање на терену, анализа прикупљене грађе, конципирање приступа заштити и ревитализацији кроз студију случаја, писање текстуалног образложења и израда прилога.

– **МА9.4 Архитектура - технологија-животна средина, 8 ЕСПБ**
професор др Александра Крстић Фурунџић

Циљ наставе је приказивање и праћење савремених светских токова и стање струке и науке у развоју одрживих односа архитектура-материјали-технологија-животна средина, као и да се сагледа утицај технологије на развој архитектонске мисли и у том контексту размотре научно засноване стратегије интегративног дизајна у функцији остварења високог нивоа комфора, очувања ресурса и животне средине, задовољења потреба корисника и изазова новог визуелног израза, такође да се разуме утицај односа архитектура-природа на развој концепата прилагодљивих, енергетски ефикасних и динамичних архитектонских структура и компоненти њихове материјализације. Циљ је да се научно засновано поставе истраживачке теме, проблеми и питања што указује на путеве и води у истраживање у докторској дисертацији.

Теоријска настава се одвија кроз теме: Утицај тржишних, социјалних и економских услова на развој савремених технологија градње; Одрживи однос архитектура-материјали-технологија-животна средина; Нови материјали и утицаји на технологије пројектовања, грађења и обнове зграда; Интегративни дизајн: увођење еколошких и енергетских параметара у пројектовање и грађење зграда; Технолошки аспект пројектовања омотача у функцији енергетских добитака, регулације топлоте, природног осветљаја и вентилације; Обновљиви извори енергије и архитектура; Концепти флексибилних, прилагодљивих и динамичних, и омотач-конструкција архитектонских структура и материјала и компоненти њихове материјализације.

Практична настава се односи на: тематске студије случаја према научно дефинисаним параметрима и критеријумима у циљу стицања вештине постављања и доказивања постављених претпоставки, оцене резултата са аспекта доприноса развоју технологије и унапређењу унутрашње и спољашње животне средине, а све у циљу сагледавања кључних елемената докторске дисертације.

– **МА9.5 Технологија грађења, инсталације и менаџмент, 8 ЕСПБ**
професор др Лидија Ђокић

Основни циљ предмета је увођење у проблематику истраживања које води ка докторској тези, сагледавање значаја и утицаја технологије грађења, инсталација и менаџмента у архитектури, затим разумевање процеса одвијања пројекта у целини, као и по фазама припреме, пројектовања, реализације, експлоатације и одржавања. Исто тако, циљ предмета је и проучавање начина на који се генеришу и класификују трошкови, и како се остварује вредност на пројекту, имајући у виду интересе инвеститора, али и свих других учесника на пројекту; анализа савремених технологија у области осветљења и њиховог доприноса архитектури и урбаном амбијенту; разумевање енергетски ефикасних решења и њиховог значаја.

Тематске јединице теоријске настава предмета су: Објашњење основних појмова; Циљеви развоја технологије грађења, инсталација и менаџмента; Утицај друштвених, економских, социјалних и тржишних услова; Анализа савремених процеса изградње објекта, надзора, контроле квалитета, као и осталих активности у вези са процесом реализације архитектонских објекта; Значај урбаног осветљења, домен примене и енергетска ефикасност; Светлосно загађење; Енергетски и економски аспект.

Практична настава се одвија кроз фазе: Програмска поставка и анализа оног аспекта области који води ка индивидуалном истраживању, а представља увод у истраживачки рад који се односи на будућу тему докторске дисертације. Од анализе, која може да подразумева и енергетски и економски аспект, очекује се практичан, научно валидан резултат, који ће представљати допринос индивидуалном истраживању у вези са будућом темом докторске дисертације. Резултати анализе се презентирају уз дискусију и критику. Коначно се практична анализа са закључним разматрањима предаје у виду семинарског рада.

– **МА9.6 Посебни проблеми конструисања архитектонских објекта, 8 ЕСПБ**
ванредни професор др Ненад Шекуларац

Циљ предмета је разматрање различитих могућности конструктивних решења у циљу изналажења оптималног конструктивног решења архитектонског објекта, решавање практичних и теоретских проблема у области архитектонског инжењерства, оспособљавање студента за усвајање и имплементацију нових знања из области статике конструкција на конкретним примерима архитектонских објекта, а у циљу рационалне примене конструктивног склопа, стицање и усавршавање знања о примени савремених принципа конструктивних решења приликом санације и реконструкције објекта високоградње. Циљ предмета је постизање научних способности, критичког мишљења и академских вештина, као и развој креативних способности студента и овладавање специфичним практичним инжењерским вештинама да самостално води оригинално и научно релевантно истраживање из области архитектонског конструкторства.

Теоријска настава се одвија кроз теме: Утицај конструкције на архитектонску форму; Утицај функције архитектонског објекта на конструктивно решење; Утицаји форме и функције објекта на одабир конструктивног решења у пројектовању, реконструкцији и санацији објекта високоградње; Интеракција конструктивног решења и материјализације конструктивног елемента; Проблематика реконструкције и санације објекта високоградње, приказана кроз методе конструктивне санације објекта високоградње, истраживање са аспекта статичко-конструктивне заштите, материјализације и детаља.

Истраживачки рад студента одвија се кроз проверу и продубљивање стечених знања на предавањима из области архитектонског конструкторства. Упућивање у истраживачки процес. Различити облици истраживања у зависности од конкретне теме, представљају ужу област истраживања за коју јесам студент заинтересован и која директно доприноси његовом истраживању у даљој специјализованој настави и изради докторске

дисертације. Ово истраживање предвиђа: анализу литературе, анализу претходних истраживања у овој области, истраживање архивске грађе, методе посматрања на терену, а све у циљу стицања нових знања о проблематици којом се студент бави у истраживању конкретног проблема. Ово истраживање врши се у циљу адекватног избора и доношења коначне одлуке о теми докторске дисертације.

– **МА9.7 Конструктивни системи и просторне структуре у архитектури, 8 ЕСПБ**
професор др Миодраг Несторовић

Циљ предмета је упознавање студената са теоријском основом комплексне проблематике конструктивних система и просторних структура у архитектури, истраживачким методама, као и техникама њихове анализе, избора и пројектовања - конструисања. Такође, циљ је да се студенти оспособе за истраживачки рад у овој области: селекцију и рад са информацијама и изворима, идентификацију и формулацију истраживачких проблема, поставку хипотеза истраживања, дефинисање адекватне методологије за проверу хипотеза, организацију налаза, презентацију резултата истраживања и писање научног рада.

Поједина поглавља наставног програма обухватају принципска излагања и анализе које обухватају: (1) еволуцију идеја у области појединих система; (2) методе генерисања; (3) теорију система; (4) методе дијагностике напонско-деформацијског понашања система; (5) проучавање статичких, конструктивних, обликовних и економских карактеристика појединих конструктивних система; (6) методе селекције; (7) координирани процес симултаног архитектонског и конструктивног оформљења објекта.

Практична настава подразумева проверу теоријских поставки кроз рад на пројектном задатку из области конструктивних система и просторних структура. Током рада ће се развијати и тестирати принципи и методе које омогућавају генерисање, конструисање, анализу и евалуацију система кроз имплементацију у процес израде неконвенционалних, оптимизованих, економски и физички изводљивих структура великих распона или високих објеката у ограниченим условима пројектовања.

10. Изборни предмет на Модулу МА – видети списак, под: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студент се опредељује за изборни предмет на усмерењу истраживања научног карактера у области Архитектура – Модул МА.

11. Изборни предмет на Модулу МА– видети списак, под: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студент се опредељује за изборни предмет на усмерењу истраживања научног карактера у области Архитектура – Модул МА.

ОСНОВНА ОБЛАСТ ИСТРАЖИВАЊА: УРБАНИЗАМ

МУ8. Савремене урбане студије, 6 ЕСПБ

ванредни професор др Александра Ступар

Обавезни предмет на усмерењу Студије научног карактера – основна област истраживања Урбанизам – Модул МУ који има за циљ упознавање са савременим тенденцијама проучавања градова, урбаног друштва, њихове трансформације и развоја, затим потенцирање мултидисциплинарног приступа темама које се баве урбаним феноменима, као и разумевање просторно-функционалних релација који се јављају на различитим нивоима, а везују за

друштвене, економске и еколошке проблеме метрополитенских подручја.

Теоријска настава је фокусирана на разумевање града и метрополитенских региона, као и бројних процеса који прате њихов развој и трансформације. Историјска перспектива, као и најсавременије тенденције које су генерисане процесом глобализације користе се као полазна тачка за проучавање појава у савременом граду - од дистрибуције моћи и растућих неједнакости, механизма контроле, управљања и експлоатације урбаног простора, до проблема везаних за урбане системе, друштвену динамику, идентитет и институције.

Практична настава подразумева анализу идентификованих урбаних феномена на одабраном полигону/студији случаја, базирану на мултидисциплинарном приступу. Тежиште сагледавања проблема се ставља на социолошки, антрополошки, историјски, планерски, еколошки или економски аспект, као и на повезивање различитих просторних, функционалних и друштвених нивоа.

МУ9. Истраживачки семинар – Урбанизам, 8 ЕСПБ

Истраживачки семинар је изборни предмет на усмерењу истраживања научног карактера у области Урбанизам – Модул МУ. Студент бира један Истраживачки семинар према ужој научној области истраживања у вези са темом докторске дисертације:

– МУ9. 1 Урбана типологија и морфологија, 8 ЕСПБ професор др Владан Ђокић

Циљ предмета је увођење у проблематику истраживања које води ка докторској тези - унапређење научних способности и академских вештина, усклађивање теме са савременим правцима развоја дисциплине у свету, потенцирање мултидисциплинарног приступа савременим темама које се баве феноменима морфологије и типологије градских простора.

Теоријска настава на семинару усмерена је на разумевање феномена морфологије и типологије града, као и бројних процеса који прате њихов развој и трансформације. Комплексно се разматрају кључна морфолошка обележја градских простора као и њихова међузависност са функционалним карактеристикама као и културним контекстом у коме се налазе, док се студентима омогућава да идентификују и дефинишу сопствена интересовања у датој тематској области. Укупни феномен структуре града посматра се морфогенетски односно у склопу историјског континуитета његовог настанка, развоја и промена кроз време.

Практична настава на предмету је самостално истраживање које се састоји из формирања теоретске поставке и њене практичне провере на конкретном полигону. Теоретска поставка представља типолошко-морфолошки правилник којим се утврђују принципи и смернице за урбанистичко-архитектонско композиционо решење изабраног полигона. Изабрани полигон је просторно функционална целина која има карактеристике јединствености у оквиру које се појављују различити морфолошко-типолошки елементи изграђених структура и отворених простора.

– МУ9.2 Урбане студије, 8 ЕСПБ

ванредни професор др Александра Ступар

Основни циљ предмета је увођење у проблематику истраживања које води ка докторској тези - унапређење научних способности и академских вештина, усклађивање теме са савременим правцима развоја дисциплине у свету, потенцирање мултидисциплинарног приступа савременим темама које се баве урбаним феноменима и јасно дефинисање релација између идентификованих елемената динамичког развоја градова, урбаних региона и урбаног друштва.

Теоријска настава на семинару усмерена је на разумевање града и метрополитенских региона, као и бројних процеса који прате њихов развој и трансформације. Историјска перспектива, као и најсавременије тенденције везане за подручје урбаних студија посматрају се кроз најзначајније идеје, концепте и теорије везане за урбани развој и урбано друштво, док се студентима омогућава да идентификују и дефинишу сопствена интересовања у датој тематској области, успоставе релације између релевантних аспеката и дисциплина и примене адекватну методологију у складу са циљевима свог истраживања.

Практична настава се односи на самостално истраживање које се базира на мултидисциплинарном и интердисциплинарном приступу одабраном проблему, уз примену адекватних научних метода и поступака. Тежиште се може ставити на социолошки, антрополошки, историјски, планерски, еколошки или економски аспект одабраног урбаног феномена, док крајњи резултат рада може бити теоретског и/или апликативног карактера.

10. Изборни предмет на Модулу МУ– видети списак, под: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студент се опредељује за изборни предмет на усмерењу истраживања научног карактера у области Урбанизам – Модул МУ.

11. Изборни предмет на Модулу МУ– видети списак, под: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студент се опредељује за изборни предмет на усмерењу истраживања научног карактера у области Урбанизам – Модул МУ.

ДРУГИ ДЕО СТУДИЈА – УСМЕРЕНА НАСТАВА – СТУДИЈЕ УМЕТНИЧКОГ КАРАКТЕРА

ОСНОВНА ОБЛАСТ ИСТРАЖИВАЊА: АРХИТЕКТУРА И УРБАНИЗАМ

МАУ8. Методологија и филозофија архитектонског и урбанистичког пројектовања, 6 ЕСПБ професор Зоран Лазовић

Обавезни предмет на усмерењу Студије уметничког карактера – основна област истраживања Архитектура и урбанизам – Модул МАУ има за циљ сагледавање професије и процеса архитектонско-урбанистичког пројектовања у односу на савремена достигнућа дисциплине у свету, културно-историјску перспективу, доминантне филозофске дискурсе одређених периода и разноврсни динамички друштвено-политички контекст. Проучавање методологије архитектонско-урбанистичког пројектовања има следеће циљеве: да се архитектонско и урбанистичко пројектовање посматра као шири културни дискурс; да се осветле fine разлике у различитим приступима; да се проучи њихов значај у остваривању квалитетне савремене архитектуре.

Програм теоријске наставе предмета се заснива на разрађивању метода компаративне критичке анализе, која се у научно-истраживачком раду користи као средство за откривање експлицитних и имплицитних намера и ауторских позиција у пројектовању грађене средине. Аналитички процес полази од разраде система категорија, компаративно испитујући одређене архитектонске категорије и његове варијетете као изразе и отелотворења различитих историјских услова, ауторских концепција, односа према природи или контексту, употребе, односа према друштвено-економским условима или условима производње.

Практична настава на предмету је самостално студијско истраживање окренуто ка изабраном подручју, тематски одређеном у односу за изабран проблем истраживања. Тежиште

истраживања може бити варијабилно: од етике (деонтологија, утилитаризам и сл.), онтологије (*Субјект* архитектуре), па до епистемиологије архитектонског пројектовања, све везано за ауторску позицију и стваралачки процес у архитектури.

МАУ9. Истраживачки семинар - Архитектура и урбанизам

Истраживачки семинар је изборни предмет на усмерењу истраживања уметничког карактера у области Архитектура и урбанизам – Модул МАУ. Студент бира један Истраживачки семинар према ужој научној области истраживања у вези са темом докторске дисертације:

– МАУ9.1 Архитектонско пројектовање, 8 ЕСПБ

професор Зоран Лазовић

Семинар омогућава студентима унапређење и надградњу претходно стечених научних, теоријских и истраживачких вештина и знања, а у сврху припреме за тематско истраживање које претходи докторској тези. Силабус предмета је усклађен са савременим кретањима дисциплинарно одређених у области архитектонског пројектовања, фокусно оријентисаног ка методологији, уметничком истраживању и експериментисању у архитектури у циљу разумевања процеса пројектовања и развоја критичког мишљења.

Силабус предмета усмерен је ка теоријском и методолошком разумевању и решавању проблема у процесу архитектонског пројектовања. Настава је интер/мулти/транс-дисциплинарно одређена студијама из области архитектуре, уметности, филозофије, технологије и биотехнике, а у светлу савремених кретања архитектуралне теорије и праксе. Архитектонско пројектовање се посматра кроз релације најзначајнијих идеја, концепата, теорија и методолошких платформи у области архитектуре и савремене уметност, друштвених феномена, технолошких иновација, односно природно-еколошких аспеката. На епистемиолошком нивоу се преиспитују архитектонски концепти, стратегије и тактике у процесу пројектовања, те односи као што су: архитектонска форма и функција, сврха и архитектонски програм, физички и друштвени контекст и инфраструктура, те њихово (не)усаглашавање са различитим дискурсима других области. На метатеоријском нивоу се преиспитује питање „новог“ у архитектури, питање исходишта архитектонског стварања, те питање позиције аутора у савременом контексту. Самостално студијско истраживање студената окренуто је ка изабраном подручју, тематски одређеном у односу на изабран проблем истраживања. Тежиште истраживања може бити варијабилно: од теоријског, методолошког, па до експерименталног или између њих и усмерено ка теоријском/апликативном правцу.

– МАУ9.2 Друштвено-културни контекст архитектонског стваралаштва: естетичко читање, 8 ЕСПБ

професор др Владимир Мако

Основни циљ предмета је увођење у проблематику истраживања које води ка докторској тези. Такође, циљ предмета је овладавање студената знањима из области савремених естетичких концепција као и препознавања њиховог значаја у изучавању друштвено-културних условљености најновијих кретања у архитектури. При томе је битно усмерење студената ка изучавању посебних области у архитектури које ће их увести у оне сфере деловања у архитектури које ће бити и подручје њиховог завршног рада на тези.

Теоријска настава: избор релевантних примера из области архитектуре и показна естетичка анализа контекста њиховог друштвено-културног значаја и развоја. При томе се подвлачи контекст упоредне анализе примера који припадају различитим културним

матрицама, чиме се указује на значај транскултуралног естетичког контекста савремене архитектонске праксе.

Студенти бирају теме, области и примере на којима ће непосредно изучавати питања значајна за стицање посебних знања из предвиђених области.

10. Изборни предмет на Модулу МАУ– видети списак, под: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студент се опредељује за изборни предмет на усмерењу истраживања уметничког карактера у области Архитектура и урбанизам – Модул МАУ.

11. Изборни предмет на Модулу МАУ– видети списак, под: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Студент се опредељује за изборни предмет на усмерењу истраживања уметничког карактера у области Архитектура и урбанизам – Модул МАУ.

ТРЕЋИ ДЕО СТУДИЈА – СПЕЦИЈАЛИЗОВАНА НАСТАВА

ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА, 5. семестар

12. Тематско истраживање (увод у докторску дисертацију), 20 ЕСПБ

Самостални истраживачки рад студента у вези са темом докторске дисертације у форми специјализоване, индивидулане наставе односно менторског рада, са наставником који се предлаже за ментора дисертације.

13. Израда и одбрана пријаве докторске дисертације, 10 ЕСПБ

Самостални истраживачки рад студента у вези са темом докторске дисертације у форми специјализоване, индивидулане наставе односно менторског рада, са наставником који се у пријави дисертације предлаже за ментора и наставницима који се предлажу за чланове Комисије за тему докторске дисертације. Испит је у форми усмене одбране пријаве докторске дисертације пред Комисијом у саставу наставника који се предлажу за ментора и чланове Комисије за тему докторске дисертације.

ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА, 6. семестар

14. Израда докторске дисертације, 30 ЕСПБ

Самостални истраживачки рад студента у вези са темом докторске дисертације у форми специјализоване, индивидулане наставе односно менторског рада, са ментором и наставницима који се предлажу за чланове Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације.

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

НАПОМЕНА:

Сви изборни предмети одржавају се у 2. и 4. (пролећном) семестру сваке школске године.

У 2. семестру, студент се опредељује по слободном избору за један предмет из научне или уметничке области истраживања, под ознакама у Наставном програму: Изборни предмет 5.1—5.12.

У 4. семестру, студент се опредељује за два изборна предмета у вези са темом докторске дисертације на модулима/усмерењима:

Изборни предмет МА

Ознака у Наставном програму: Изборни предмет МА10.1—10.6 и Изборни предмет МА11.1—11.6

Изборни предмет МУ

Ознака у Наставном програму: Изборни предмет МУ10.1—10.3 и Изборни предмет МУ11.1—11.3

Изборни предмет МАУ

Ознака у Наставном програму: Изборни предмет МАУ10.1—10.3 и Изборни предмет МАУ11.1—11.3

– 5.1 / МАУ10.1 / МАУ 11.1

О архитектонском простору - култура архитектонског предела, 8 ЕСПБ

ванредни професор др Драгана Васиљевић Томић

Упознавање са феноменом простора: упознавање са различитим феноменима који осим обликовања предлажу начине успостављања и трансформације еколошких, функционалних, уметничких, културних и социјалних вредности простора. Предавања представљају следеће теме: пејзажи и хумана екологија, социо-културни бихевиорални фактори, пејзажи естетике и уметнички принципи у пројектовању и дизајну. Посебна пажња је посвећена екологији, култури, и историји. Циљ је да се кандидати оспособе да концепцијски, тематски и методски ускладе ниво наставе са природом архитектонског пројектовања. Тежиште је на текстуалном тумачењу садржаја или пројектантског проблема, и раду на његовој формулацији кроз градиво тематизованих наставних јединица: О архитектонском простору, Стварни простор, Простор у мишљењу, Студија случаја, Карактер архитектонског предела, Геометрија и архитектура, Колористичка култура, Боја и окружење, Боја у простору, Светлост и боја у третирању архитектонских тема.

– 5.2 / МАУ10.2 / МАУ11.2

Методски практикум, 8 ЕСПБ

доцент др Владимир Миленковић

Развијање способности за систематизацију методолошког знања и учествовање у процесу наставе и/или за лакше савладавање наставног програма, а затим и разумевање начина мишљења и интелигенције оних на које се техничко-методолошки смисао едукације односи. Циљ је да се кандидати оспособе за концепцијске, тематске и методске формулације процеса пројектовања. У том смислу, тежиште је на текстуалном тумачењу методолошког садржаја или пројектантског проблема, као грађе за тематизоване наставне јединице: Дискурзивност и метод, Студија случаја, Инструментализација поливалентности, Спирално пројектовање, Мета-материјалност, Апстраховање као процес, Интуиција као метод, Парадокси појавности метода, Нестајање архитектуре.

– **5.3 / МАУ10.3 / МАУ11.3**

Теорија и пракса архитектонског пројектовања, 8 ЕСПБ

доцент др Ђорђе Стојановић

Циљ предмета је: разумевање односа између теорије и праксе архитектонског пројектовања; унапређивање теоријског знања у области архитектонског пројектовања; разумевање комплексне везе између друштвених економских, еколошких и технолошких фактора и инструмената пројектантског деловања; и процена вредности различитих пројектантских приступа у односу на савремене изазове професије.

Теоријска настава се односи на: Преглед различитих теоријских модела у текстовима савремене архитектонске теорије и разматрање могућности њиховог превођења у пројектантске моделе; Преглед различитих видова истраживања кроз пројекат; Упознавање са методологијом истраживања у области архитектонског пројектовања и различитим улогама модела у процесу архитектонског пројектовања које омогућавају укључивање знања из других области у оквиру архитектуре.

Практична настава се одвија кроз израду материјално заснованих експеримената и прототипских модела и изучавање принципа пројектовања, конструисања и материјализације архитектонских објеката.

– **5.4 / МА10.1 / МА11.1**

Култура и град, 8 ЕСПБ

доцент др Ана Никезић

Циљ предмета је оспособљавање за разумевање сложених односа и механизма који владају између културе и града у условима савременог живота. Реч је о савременом контексту у коме се култура и град посматрају као вишедимензионални, сложени и динамични феномени. Однос између културе и града испитује се аналитички и критички и расветљава кроз различите тематске оквири, од културе као свакодневне праксе живљења и стила живота, преко културе као покретача регенерације до утицаја технологије на процес глобализације и виртуелизације културе и друштва у целини.

Теоријска настава се одвија кроз теме: Савремени град и савремена култура; Елитна и масовна култура – Комерцијализација културе и потрошачко друштво; Популарна култура – Свакодневни живот, животни стил и кућевност; Технологија и информатичко друштво – Глобализација града и виртуелизација културе; Простори културе и простори за културу – Границе и поља; Култура и регенерација – Култура и јавна уметност, културне индустрије, субкултура, shopping mall, ... ; Флуидни живот – Идентитет „урбита“.

Практична настава се одвија кроз самостално истраживање (примењен метод зависи од изабране теме).

– **5.5 / МА10.2 / МА11.2**

Културни контексти архитектонског наслеђа, 8 ЕСПБ

доцент др Гордана Јевтић Милошевић

Изборни предмет Културни контексти архитектонског наслеђа има за циљ упознавање студената докторских студија са појмом културне историје и њеног утицаја на формирање одређених постулата у историји и теорији архитектуре током развоја градитељског наслеђа, као и краткорочних и дугорочних утицаја културног и историјског миљеа на развој градитељске форме и стила.

Теоријска настава ће се одвијати кроз дискусију и отварање тематских подручја која се односе на следеће тематске целине: Архитектонско наслеђе и културни контекст; Социо-културни аспект у историјској архитектури; Традиционални приступ проучавању градитељског наслеђа; Критички став према традиционалним теоријама у архитектури; Центри и провинције у градитељском наслеђу; Питање аутентичности у историјској архитектури и *Damnatio architecture*; Помоћне дисциплине у истраживању архитектуре. Практична настава се односи на истраживачки поступак на изабраном примеру историјске архитектуре.

– **5.6 / МУ10.1 / МУ11.1**

Урбани обрасци, 8 ЕСПБ

ванредни професор др Александра Ђукић

Циљеви предмета су: критичко разматрање и разумевање генезе, трансформација и развоја урбаних образаца; стицање знања о културолошким, природним и створеним условљеностима урбане форме, међусобним односима између човека и физичког и природног окружења у урбаној средини; и оспособљавање за самостално истраживање.

Теоријска настава се одвија кроз тематске јединице: Морфогенеза и трансформација урбаних образаца; Културолошка условљеност урбаних образаца; Климатске промене и урбани обрасци; Идентитет, човекомерност, визуелна перцепција; Социокултурни контекст и психолошка условљеност обликовања урбаних образаца.

Практична настава подразумева: Истраживање морфогенезе и трансформације урбаних образаца на конкретном подручју (студија случаја), типологија урбаних образаца; утврђивање критеријума за вредновање у односу на социокултурне, природне и створене услове; израда кодова за предлог будуће трансформације урбаних образаца у односу на одабране критеријуме.

– **5.7 / МУ10.2 / МУ11.2**

Архитектура у контексту, 8 ЕСПБ

професор др Ева Ваништа Лазаревић

Циљ предмета је стварање интерактивног односа, учење начина размишљања и професионалног активирања темељено на примерима и моделима, добрим узорима; што боље познавање материје; подстицање критичког посматрања, елоквенције и интелектуалне ширине.

Садржај предмета односи се на сагледавање контекстуалних аспеката у архитектури и урбанизму: изналажење и проверу ефеката које контекстуалност има у архитектури и урбанизму, у најширем смислу речи: урбанистичко-планерски аспект проблематике новог у старом – ново интерполираних елемената градова и њихов дизајнерски, еколошки, економски аспект, са посебним освртом на социјални ефекат што се сагледава као гентрификација градова.

Посебно се вреднује и ради на стварању истраживачког и критичког духа студента, на његовој писмености, али и умећу препознавања хармоније и добрих односа унутар доброг дизајна, познавање литературе и нових тенденција.

– **5.8 / МУ10.3 / МУ11.3**

Сазнајни процеси урбанистичког планирања одрживог развоја, 8 ЕСПБ

доцент др Ксенија Лаловић

Основни циљ овог предмета је увођење доктораната у срж савременог теоријског и дисциплинарног дискурса о природи и суштини сазнајних процеса у оквиру планирања и управљања развојем неопходних за достизање одрживости. Потом има за циљ је развој истраживачких способности кандидата за активно укључење у актуелни глобални дисциплинарни процес редефинисања концептуалне основе информационе подршке одрживом урбаном развоју, и оперативних способности кандидата да допринесе унапређењу урбанистичке планерске праксе.

Теоријска настава се спроводи кроз теме: - Постпозитивистички филозофски приступ, као критика обе: – онтолошке/природа стварности, и – епистемолошке/сазнајне позитивистичке позиције, која је дуго била приуствна у истраживањима у области планирања и управљања просторним развојем, а која је у савременом дискурсу потенцира прихватање културолошке и вредносне компоненте просторног развоја, - Знање у планирању и управљању одрживим урбаним развојем: обухватање сложености реалности захтевано међународним нормама и парадигмама управљања/планирања одрживим урбаним развојем ослањањем на интегралну теорију, - Информационе и когнитивне стратегије развоја знања за планирање одрживог урбаног развоја, - Примена сваремених ИКТ технологија за развој еволутивних интелигенција интегралног града, - Концептуални модел територијалних информационих система за подршку одрживом урбаном развоју.

Практична настава обухвата фокусирано истраживање идентификованог проблема праксе урбанистичког планирања/управљања у циљу препознавања суштинске природе сазнајног процеса неопходног за његово ефективно и ефикасно решавање, а кроз критичко и логичко релативирање у односу на савремени теорисјки дискурс, развијене концепте и информационе стратегије.

– **5.9 / МА10.3 / МА11.3**

Савремени третман материјала у архитектури, 8 ЕСПБ

ванредни професор др Ана Радивојевић

Циљ предмета је разматрање различитих аспеката и проблема везаних за примену материјала у архитектури узимајући у обзир променљивост и динамику времена у којем живимо, сложеност захтева које материјали грађења треба да задовоље и последичну сложеност методологије избора и евалуације његове примене. Циљ предмета је и да преиспита улогу материјала у савременом архитектонском и градитељском стваралаштву у следећим оквирима и релацијама: иновација, технологија, екологија, еволуција, традиција, историја.

Тематске јединице теоријске наставе су: Природа материјала и форма; Аутохтоност материјала и контекст грађења; Реинтерпретација и еволуција примене традиционалних материјала; Нови материјали и могућности грађења; Материјали грађења и животна средина; Савремени захтеви грађења и погодности примене материјала; Методологија избора материјала.

Практична настава се односи на истраживачки рад студента на продубљивању знања стечених на предавањима кроз различите облике самосталног и групног истраживања који, у зависности од конкретне теме, афинитета студената и опредељења за ужу област истраживања, могу предвиђати анализу задате литературе и тражење аналогних и комплементарних примера у релевантној научној литератури, истраживање архивске грађе, истраживање на терену и сл.

– **5.10 / МА10.4 / МА11.4**

Функционални и обликовни потенцијали дрвета у савременој архитектури, 8 ЕСПБ

ванредни професор др Јелена Ивановић Шекуларац

Комплексно сагледавање и проширење сазнања о могућностима, разлозима и ограничењима примене дрвета и производа од дрвета у савременој архитектонској пракси и стварање подлоге за већу и одговарајућу примену, основни је циљ предмета. Стицање нових знања и принципа пројектовања и извођења примарне конструкције од дрвета као и омотача објекта са дрветом као елементом облоге применом савремених техничких и технолошких решења. Истраживање односа дрвета и производа од дрвета као елемента облоге у ентеријеру и екстеријеру према другим грађевинским материјалима примењеним у традиционалној и савременој архитектури са тежиштем на функционалним, обликовним и ликовним могућностима дрвета. Циљ предмета је постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности студента и овладавање специфичним практичним вештинама из области архитектонских конструкција, материјала и физике зграда.

Теоријска настава се одвија по темама: Природа материјала и његова примена; Утицај традиционалне архитектуре на савремена архитектонска дела; Градити у духу регионализма; Естетски, ликовни, обликовни и функционални потенцијали дрвета као примарне конструкције и елемента облоге у савременој архитектури; Могућности и ограничења примене дрвета у савременој архитектури; Савремени захтеви грађења и примена дрвета и производа на бази дрвета као одговор на то; Дрво и производи од дрвета као примарна конструкција и елемент облоге у комбинацији са другим материјалима.

Практична настава одвија се кроз истраживачки рад студента, самостално или у групи, у зависности од афинитета самог студента. Кроз истраживачки рад врши се провера и продубљивање знања стеченог на предавањима, а сама тема истраживачког рада представља ужу област истраживања за коју је сам студент заинтересован и која директно доприноси његовом истраживању у даљој специјализованој настави и изради докторске дисертације. Ово истраживање предвиђа: анализу литературе, анализу претходних истраживања у овој области уз систематизацију добијених података, методе посматрања на терену у циљу стицања знања о проблематици којом се бави у истраживању и сл.

– **5.11 / МА10.5 / МА11.5**

Утицај напредних технологија на архитектуру савремених стаклених и медија фасада, 8 ЕСПБ

доцент др Јасна Чикић Товаровић

Циљ овог предмета је темељно упознавање студената са најновијим научним сазнањима из области напредних материјала, утицаја нових технологија на архитектуру савремених стаклених фасада и медија фасада. Истраживање посебних проблема пројектовања и конструкција стаклених и медија фасада. Стицање способности за праћење савремених достигнућа у области фасада. Развој критичке мисли о потенцијалима и изазовима у креирању идентитета архитектуре објекта путем дигиталних медија. Постизање научних и креативних способности којима могу да се рализују нове технологије у области фасада. Теме кроз које се одвија теоријска настава су: Технологија и архитектура фасада; Напредне стаклене фасаде –нови материјали и системи; Медијаархитектура-иновативне стратегије; Медија објекти-потенцијали и изазови; Интерактивне фасаде; Медија фасаде и динамично осветљење; Кинетичке фасаде.

Практична настава се односи на истраживачки рад студента на унапређивању знања стечених на предавањима кроз различите облике самосталног истраживања који, у зависности од конкретне теме и опредељења за ужу област истраживања, подразумева

анализу примера у релевантној научној литератури, систематизацију различитих система и конструкција, као и разумевање комплексне теорије о утицају нових материјала и технологија на концепт савремених фасада.

– **5.12 / МА10.6 / МА11.6**

Зелена и енергетски ефикасна архитектура, 8 ЕСПБ

професор др Милица Јовановић Поповић

Област енергетске ефикасности и еколошке изградње данас су у жижи интересовања целе људске заједнице услед климатских промена које су доказано последица људског деловања и неконтролисаног загађења животне средине. Како се тренутно у области изграђених објеката троши око 40% укупно произведене енергије, неопходно је да архитекти стекну потребна научна знања за дефинисање стратегија и деловања у области архитектуре и урбанизма са циљем смањења потрошње енергије и смањења емисије гасова стаклене баште и на тај начин утичу на развој архитектонско урбанистичке струке. Кроз теоријску наставу кандидати ће бити упознати са облашћу енергетски ефикасне и зелене архитектуре са нагласком на интердисциплинарности ове области и неопходности координације са другим научним областима.

У оквиру практичне наставе биће рађена истраживања коришћењем лабораторијске опреме која омогућава сагледавање интерактивне везе између архитектонских објеката и средине у којој настају као и последица доношења одлука у области архитектуре и урбанизма на загађења животне средине.